

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ХІМІКО-БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра анатомії і фізіології людини та тварин

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	ПП-01 Безпека життєдіяльності та основи охорони праці Модуль 1. Безпека життєдіяльності <i>Нормативний</i>
Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Професійна освіта. Комп'ютерні технології
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2021-2022/ VII семестр / IV курс
Викладач	Горбань Д.Д.
Профайл викладача	http://hb.mdpu.org.ua/kafedra-anatomiyi-i-fizyologiyi-lyudyny-i-tvaryn/sklad-kafedry-anatomiyi-i-fizyologiyi-lyudyny-ta-tvaryn/gorban-dar-ya-dmytrivna/
Контактний тел.	+380680871395
E-mail:	horban_daria@mdpu.org.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4339
Консультації	Очні консультації: згідно графіку роботи кафедри анатомії і фізіології людини та тварин. Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «ПП-01 Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» з циклу нормативних компонентів здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Професійна освіта. Комп'ютерні технології» передбачає формування у здобувачів поглиблених теоретичних знань з безпеки життєдіяльності.

Сутність вивчення модулю №1 «Безпека життєдіяльності» полягає у набутті здобувачами компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Основна мета засвоєння курсу полягає у набутті знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання курсу передбачають опанування здобувачами знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Загальні компетентності

ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним, приймати обґрунтовані рішення, виявляти ініціативність і творчий підхід.

ЗК 10. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 7. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти, професійних стандартів, нормативної документації навчальних закладів.

ФК 13. Здатність ідентифікувати небезпечні чинники природного та техногенного середовищ, оцінювати безпеку технологічних процесів і обладнання, ефективно виконувати функції з охорони праці на робочому місці, вживати заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 5. Здійснення професійної комунікації, розуміння співрозмовників, психологічний вплив у процесі комунікації, адекватне розуміння вербальних і невербальних комунікативних сигналів, здатність долати комунікативні бар'єри.

ПРН 7. Знання системи загальних норм моральної поведінки людини та групи людей, етичних принципів, розуміння професійної моралі.

ПРН 8. Знання теоретичних положень педагогіки та психології професійної освіти, вимог освітнього законодавства, стандартів освіти, професійних стандартів, нормативної документації навчальних закладів.

ПРН 16. Уміння впроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вид заняття	Загальна кількість	Лекції	Практичні/ лабораторні заняття	Самостійна робота
Кількість годин	45 годин	8 годин	6 годин	29 годин

6. ПОЛІТИКА

Політика навчання через дослідження:

➤ Курс є складовою освітньо-професійної програми, тому усі його складові розглядаються у контексті відповідності наукових інтересів бакалаврів.

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання.
- Дотримуватись Кодексу академічної доброчесності, прийнятого у МДПУ імені Богдана

Хмельницького <https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akadem-dobrochesnosti-2020.pdf> та Положення про Академічну доброчесність <https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/akademichna-dobrochesnist-2020.pdf>. Здобувачі освіти мають самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та періодичного контролю, самостійні завдання, посилаючись на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право.

Політика щодо дедлайнів та перекладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Поточний контроль: усне опитування в ході лекцій та практичних занять, перевірка завдань (у тому числі самостійної роботи), оцінювання правильності вирішення тестових та практичних завдань на семінарських заняттях.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
Блок 1. Безпека життєдіяльності						
7	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек. Надзвичайна ситуація	Лекція (2 год.), самостійна робота (5 год.)	Основна: 1-4, Додаткова 1-3	Опитування Перевірка результатів самостійної роботи	5	впродовж сьомого навчального семестру (перший періодичний контроль)
9	Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (5 год.)	Основна: 1-4, Додаткова 1-3	Опитування Перевірка результатів практичної та самостійної роботи	5	впродовж сьомого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Пожежна безпека. Радіаційна безпека. Хімічна безпека	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (6 год.)	Основна: 1-4, Додаткова 1-3	Опитування Перевірка результатів практичної та самостійної роботи	5	впродовж сьомого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (6 год.)	Основна: 1-4, Додаткова 1-3	Опитування Перевірка результатів практичної та самостійної роботи	5	впродовж сьомого навчального семестру (перший періодичний контроль)
9	Тема 5. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та	Практична робота (2 год.),	Основна: 1-4, Додаткова	Опитування Перевірка результатів	5	впродовж сьомого навчального

	організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС	самостійна робота (7 год.)	ова 1-3	практичної та самостійної роботи		семестру (перший періодичний контроль)
--	--	----------------------------	---------	----------------------------------	--	--

7.2. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Теми лекцій та питання, що вивчаються
<p>Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з БЖД, таксономія небезпек</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета і завдання курсу 2. Модель життєдіяльності людини 3. Безпека людини, суспільства, національна безпека 4. Основні реальні та потенційні загрози національній безпеці України, стабільності в суспільстві на сучасному етапі (Закон України «Про національну безпеку України») 5. Системний підхід у безпеці життєдіяльності 6. Небезпека. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек 7. Надзвичайна ситуація 8. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків 9. Об'єкти підвищеної небезпеки
<p>Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Небезпечні геологічні процеси. Вражаючі фактори, характер їхніх проявів та дії 2. Небезпечні гідрологічні процеси і явища. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки 3. Пожежі у природних екосистемах. Вражаючі фактори, характер їхніх проявів та наслідки
<p>Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Техногенні небезпеки 2. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек 3. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу 4. Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях
<p>Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження 2. Тероризм. Види тероризму 3. Сучасні інформаційні технології та БЖД людини. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства 4. Демографічна та медична ситуація в Україні як складові соціальних факторів, що

впливають на життя та здоров'я людини

5. Корупція і криміналізація суспільства

6. Маніпуляція свідомістю

7. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення

7.3. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Теми практичних занять та питання, що вивчаються

Тема: Біологічні небезпеки (медико-біологічні).

1. Різновиди медико-біологічних небезпек і заходи, які можуть зменшити прояви їх дії (за аналітичним оглядом стану техногенної та природної безпеки в Україні у частині «Загрози медико-біологічного характеру та заходи щодо зменшення їх негативних наслідків» Державної служби України з надзвичайних ситуацій
2. Перелік медико-біологічних надзвичайних ситуацій. Номенклатура параметрів уражальних чинників біологічної дії.
3. Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.
4. Дії з надання домедичної допомоги не медичними працівниками постраждалим відповідно до порядку, затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах».

Тема: Радіаційна небезпека.

1. Джерела радіації та одиниці її вимірювання.
2. Класифікація радіаційних аварій за характером дії і масштабами.
3. Механізм дії іонізуючих випромінювань на тканини організму. Ознаки радіаційного ураження.
4. Режими захисту населення.

Тема: Соціальні та психологічні фактори ризику. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.

1. Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості, їх роль у підвищенні безпеки життєдіяльності
2. Поняття про психоемоційні напруження (стрес). Етапи розвитку стресу. Види напруження
3. Психотипи за реакцією людей на небезпеку
4. Натовп. Поводження в натовпі

Тема: Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.

1. Правові норми, що регламентують організаційну структуру органів управління безпекою та захистом у НС.
2. Структурно-функціональна схема державного управління безпекою та захистом у НС в Україні з урахуванням правового статусу і повноважень органів влади.
3. Превентивні та ситуаційні норми. Компенсаційні та регламентні норми.
4. Зонування території за можливою дією вражаючих факторів НС.
5. Загальні функції управління пов'язанні з прогнозуванням, плануванням, регулюванням, координацією і контролем.

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Теми для самостійного опрацювання
Тема: Категорійно-понятійний апарат з БЖД, таксономія небезпек
Тема: Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки
Тема: Техногенні небезпеки та їхні наслідки
Тема: Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС
Тема: Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних одиниць у надзвичайній ситуації

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №5 від 24.10.2019) <https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTkvL-LNTIjWRX/view>.

Тестовий контроль; практична перевірка під час практичних занять; контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо).

Методи навчання. Студентсько-центроване навчання. Професійно-орієнтоване навчання, індивідуально-творчий підхід. Очний (*offline*) у вигляді лекційних та семінарських занять. Змішаний (*blended*) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Б.Хмельницького, Zoom, Інтернет. Усі складові курсу розглядаються у контексті відповідності наукових інтересів бакалаврів. Методи: Лекція-інформація, семінар-диспут, семінар-розгорнута бесіда.

9. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), періодичного контролю періодична контрольна робота. За результатами суми двох періодичних модулів виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 /$

5. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача на всіх заняттях $X_{\text{ср}} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Підсумковим контролем є залік.

Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.

Критерії оцінювання поточного контролю на практичних заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає розгорнуті відповіді на десять відкритих питань. Максимальна кількість балів – 30.

Розгорнуті відповіді на завдання оцінюються за 3-бальною шкалою.

3 бали: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу.

2 бали: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

1 бал: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання.

0 балів: відповідь відсутня.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Безпека життєдіяльності: підручник./ О.І. Запорожець О. І., Б.Д. Халмуродов, В.І. Применко та ін. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 448 с.

2. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини: навч. посіб./ В.М. Лапін. – 8-ме вид, переробл. і доповн. – К.: Знання, 2013. – 335 с.

3. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації. – Львів: «Каравела», 2002. – 328 с.

4. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. – Львів: Видавництво «Бескид Біт», 2005. – 304 с.

Допоміжна:

1. Іванова І.В., Заплатинський В.М., Гвоздій С.П. Безпека життєдіяльності: навчально-контролюючі тести. – Київ: «Саміт-книга», 2005. – 148 с.

2. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2009.- 264 с.

3. Халмуродов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч.посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 138 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua>
2. Верховна Рада України <http://rada.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>

4. Міністерство освіти і науки України <https://mon.gov.ua>
5. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua>
6. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua>
7. Рада національної безпеки і оборони України www.rnbo.gov.ua
8. Постійне представництво України при ООН <https://ukraineun.org>
9. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int>